

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Калина Димитрова Йочева,
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„ДОКТОР”

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...

Докторска програма: Методика на обучението по български език и литература

на тема: **ОБРАЗОВАНИЕТО ПО ЛИТЕРАТУРА ВЪВ ВТОРИ
ГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП НА СРЕДНОТО УЧИЛИЩЕ**

разработен от Цветелинка Тошева Драганова

с научен ръководител: проф. д-р Теменужка Ганчева Тенева

Общо описание на представените материали

Със заповед на № РД-16-113 от 15.07.2026 г. на Ректора на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ съм включена в състава на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Образованието по литература във втори гимназиален етап на средното училище” за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по български език и литература).

Данни за дисертанта

Автор на дисертационния труд е Цветелинка Тошева Драганова – докторант в задочна форма на обучение в докторска програма „Методика на обучението по български език и литература“, Факултет по хуманитарни науки, Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, отчислена с право на защита, считано от 01.02.2026 г. със Заповед РД-134 от 25.02.2026 г., с научен ръководител проф. д-р Теменужка Ганчева Тенева.

Представеният от Цветелинка Тошева Драганова комплект материали е в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за придобиване на научни степени на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“.

Цветелинка Драганова има образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалността „Българска филология и културология“. От 2022 г. до 2026 г. е докторант към катедра „История и теория на литературата“, Факултет по хуманитарни науки, Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

Впечатляващ е 30-годишният педагогически опит на Цветелинка Драганова като преподавател по български език и литература в гимназиален етап.

Данни за докторантурата

Дисертационният труд е обсъден и предложен за публична защита на 6 юли 2026 г. от разширения със заповед № РД-16-106/02.07.2026 г. на Ректора на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ състав на Катедрата по история и теория на литературата към Факултета по хуманитарни науки на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“.

Съставът на научното жури е определен със заповед № РД-16-113 от 15.07.2026 г. на Ректора на Шуменския университет „Епископ Константин

Преславски“. Според предоставените документи обучението в докторантурата е преминало в съответствие със законовите изисквания. Докторантът е изпълнил всичките си задължения, спазени са и процедурите, предписани от нормативните разпоредби.

Данни за дисертацията

Предоставеният дисертационен труд на тема **„Образованието по литература във втори гимназиален етап на средното училище“**, разработен от Цветелинка Драганова, е посветен на актуален проблем от съвременната методика на обучението по литература.

Видима е личната ангажираност на докторанта с изследваната проблематика, при това „отвътре“, като педагог, свързан с обучението по литература повече от 30 години.

Дисертационният труд включва увод, три глави, обособено в отделна част анкетно проучване с учители по литература, заключение и библиография. Общият обем е 252 страници. Използвани са повече от 200 източника, по-голямата част от които са издадени през последните 10 години.

Структурата на дисертацията отговаря на изискванията за научните докторантски изследвания. Текстът е логично структуриран, спазен е балансът между теоретична и емпирична част. Обектът, предметът, целта и хипотезата на изследването са формулирани коректно.

В **увода** е аргументирана актуалността на изследваната проблематика, коректно са формулирани обектът, предметът, целта и задачите, обоснована е методологията и методиката на изследването. Формулирана е хипотеза и са изведени изследователските проблеми.

Първата глава, озаглавена „Контексти на литературнообразователния дискурс“, проследява ключови публикации на учени по темата, очертаващи

спецификата на съвременната образователна ситуация и провокиращи необходимостта от нови подходи в хуманитаристиката.

Втората глава – „Към някои системни дефицити на учебните програми и учебното съдържание по литература“ – представя изключително задълбочен анализ на учебните програми и учебниците по литература във втори гимназиален етап, като коректно се посочват възможностите и дефицитите на базовите за обучението по литература документи.

Третата глава – „Литературнообразователният дискурс и изграждането на компетентности – теоретични и приложни аспекти“ съдържа ценни за педагогическата практика идеи, разработени от гледна точка на богатия преподавателски опит на докторанта.

Положителен момент в изследването е възможността да се чуе „гласът“ на самите учители, представен в резултатите от направената анкета.

Предложените в **заклучението** изводи са точно формулирани, логически свързани с предходните глави. Направените препоръки са продуктивни за целите на литературното образование.

Разглеждането на литературното образование от позициите на компетентностния и тематично-проблемния подход позволява да се изследва литературнообразователният дискурс като динамично поле, влияещо се от глобални, национални, културни и институционални фактори, и да се анализира разминаването между нормативните предписания и образователната реалност. Предложеният задълбочен анализ на учебните програми по литература разкрива възможностите на изучаваните текстове за реализиране на обучение, адекватно на търсенията на новото поколение ученици, значително повлияно от дигитализацията, мрежовото общество и изкуствения интелект, с коренно променени нагласи и читателски навици, като в същото време не се пропускат дефицитите, спъващи учителите в стремежа има да направят литературното образование в този образователен период много по-ефективно.

Авторефератът достоверно възпроизвежда структурата и съдържанието на дисертационния труд.

Основни характеристики на научната разработка

Дисертационният труд е в достатъчен обем, посветен е на изключително актуален проблем, видима е задълбочената подготовка на докторанта.

Категориално-понятийният апарат е научно издържан, изложението е структурирано логично и последователно. Езикът на текста е ясен и съответстващ както на проблематиката, така и на изискванията на съответния научен жанр.

Научни приноси

Предложените научни приноси са коректни и адекватни на съдържанието на дисертацията, като за особено значим принос считам рефлексията на собствения педагогически опит на авторката и описанието на конкретни методически решения, доказали своята приложна стойност.

Публикации

В автореферата са посочени четири **публикации** на автора в специализирани научни издания. И четирите текста са свързани с темата на дисертацията.

Считам, че Цветелинка Тошева Драганова е написала дисертацията самостоятелно при спазване на изискванията за такъв тип научен текст.

Заключение

Представеният за защита дисертационен труд, научните приноси и практическата приложимост на идеите в педагогическата работа ми дават основание убедено да препоръчам на членовете на уважаемото научно жури

на Цветелинка Тошева Драганова да се присъди образователната и научна степен „доктор” – Област на висше образование: 1. Педагогически науки, Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по български език и литература).

08.09.2026г.

Шумен

Изготвил становището:

(доц. д-р К. Йочева)